

N

Nyhetsredaktionen
nyheter@svd.se
08-13 50 00

NYHETER

SvD.se

FOTO: AARON FAVILA/AP

SvD 2 grader –journalistik om klimatet

Många kallar nästa klimatmöte helt avgörande för jordens framtid. Det får helt enkelt inte misslyckas. I höst räknar vi på SvD därför ned till det stora klimatmötet i Paris 30/11–11/12, genom att satsa extra på klimatjournalistiken. Vi pratar med forskarna, politikerna och företagen. Vad vet de, vad vill de, vad måste göras, och räcker det? Och vad kan vi göra själva?

Klimatpodd varje vecka

- Lyssna på intervjuer med nyckelpersonerna i nya poddavsnitt varje vecka.
 - Först ut är Pär Holmgren, meteorolog.
 - Johan Rockström, professor i miljövetenskap, medverkar i alla avsnitt.
- Svd.se/om/svd-2-grader

Testa dina klimatkunskaper

- Testa dina kunskaper i nya klimatquiz varje vecka på svd.se.
- Svd.se/om/svd-2-grader

Varför SvD 2 grader?

- Nyhetsarbetet kring klimatförändringarna pågår oavbrutet. Varför kallar vi satsningen SvD 2 grader? Därför att experter är eniga om att den globala uppvärmningen måste stanna under 2 grader.

Chef Nyheter och Näringsliv Maria Rimpf
Bitr chef Nyheter och Näringsliv Gunvor
Frykholm Operativ chef Nyheter Maria
Sundén Jernini Nyhetschef Petter
Forslund, Mikael Larsson
Utrikesredaktör Jesper Sundén
Kvällschef Ida Berg, Malin S Ånell

Asien värst drabbat

Miljoner människor tvingas varje år lämna sina hem på grund av naturkatastrofer. I framtiden kommer troligen många fler att drabbas.

De 20 största naturkatastroferna 2014

Så många tvingades fly sina hem på grund av de 20 största naturkatastroferna 2014. Några länder drabbades av flera katastrofer.

Antal som tvingats fly

- Orsak:
- Översvämning
 - Cyklon eller tropisk storm
 - Jordbävning

Länder med 50 000 eller fler på flykt

Framtidsscenarier

Några områden som förutspås bli värst drabbade av förändrat klimat i slutet av detta århundrade, om utsläppen av växthusgaser fortsätter som i dag.

Störst risk för ökad torka*

Störst risk för ökade översvämningar**

Förändrat klimat kan driva miljoner på flykt

NY SvD-SATSNING Världen går mot 2 graders uppvärmning. Ett förändrat klimat kommer att driva miljoner människor på flykt. SvD startar nu en satsning på klimatjournalistik, 2 grader. I dag befinner sig 60 miljoner på flykt och världen står handfallen. Inom bara en generation kan siffran vara många gånger högre.

JENNY STIERNSTEDT

Akut flyktkris, den svåraste sedan andra världskriget, en humanitär katastrof. Omkring 60 miljoner människor befinner sig på flykt och orden räcker snart inte längre till för att beskriva rådande situation. Ändå kan det komma att bli långt mycket värre. Varför? Svaret ligger i ett förändrat klimat. Redan i dag tvingas människor

SvD 2 GRADER
56 dagar kvar till
klimatmötet i Paris

i Bangladesh norrut när vattnet i Bengaliska viken stiger. En rad ö-stater köper mark för att befolkningarna ska ha någonstans att ta vägen då höjda havsnivåer gör deras hem obebodliga. Även kriget i Syrien anses till

del bero på klimatförändringarna. Långvarig torka fick folk att lämna både hem och (en allt sämre) försörjning på landsbygden, vilket ledde till missnöje och ökade motsättningar i städerna.

De här klimatrelaterade flyktströmmarna kommer med stor sannolikhet att bli fler i takt med att jordklotet blir varmare.

– Om vi tror att vi har mycket flyktingar nu, så kommer det att bli väldigt många fler om vi inte sätter stopp för klimatutsläppen.

Det säger Shora Esmailian, journalist och författare och en av dem i Sverige som skrivit mest om det vi kallar för klimatflyktingar.

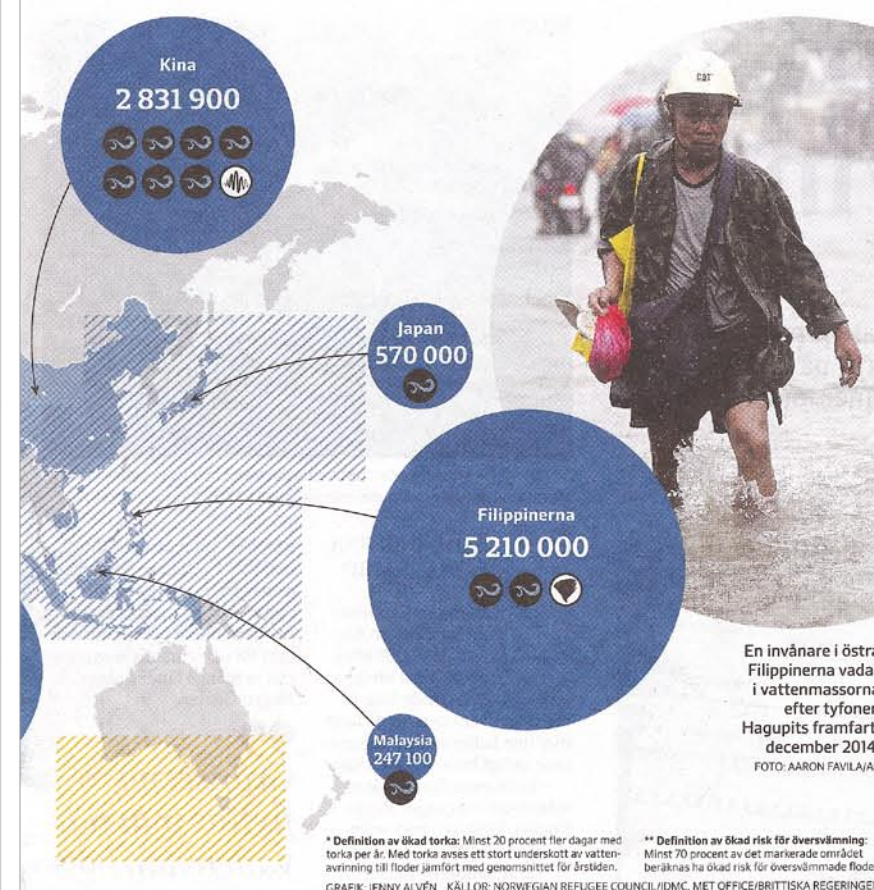
FAKTA

"Hotet är reellt. Folk på de små ö-nationerna planerar för att evakuera."
Bist.minister Isabella Lövin (MP)

"Gör vi inget åt klimatförändringarna kommer vi att få se klimatflyktingar. De 60 miljoner som just

Hur många människor som i framtiden kan tvingas lämna sina hem är svårt att sätta en exakt siffra på. En flitigt citerad, men också ifrågasatt, uppgift kommer från forskaren Norman Myers som i ett par rapporter talat om 200 miljoner flyktingar redan år 2050.

Nasa konstaterade nyligen att en havsnivåhöjning om en meter är ett realistiskt scenario inom en period på ett par hundra år. Det skulle i så fall påverka omkring 150 miljoner människor bara i Asien.

– De som drabbas först och värst är de som bor i världens fattigare länder. De rika länderna står för större delen av utsläppen, vilket leder till missnöje och ökade motsättningar i städerna.

Hon exemplifierar med Nederländerna kontra Egypten. Förstnämnda land har råd att bygga vallar och planera städerna efter framtida havsnivåhöjning. I Alexandria däremot har stränder redan försvunnit då havet stigit.

– Havet tuggar i sig den här historiska staden bit för bit. Om hundra år kanske den inte längre finns kvar.

Shora Esmailian menar att rikare länder måste öppna sina gränser och ta ansvar för den klimatförändring de bär största skulden för.

Anna Axelsson, klimatpolicyrådgivare på Diakonia, tycker att Sverige och Europa har ett ansvar att erbjuda säkra flyktvägar och ett rättvist mottagande.

– Vi är de som bidragit mest till den globala uppvärmningen. Då kan vi inte bara stänga dörren om oss, säger hon och framhåller att människor aldrig någonsin kan ses om ett problem.

Internationellt handlar en stor del av Diakonias arbete om att stärka alla människors rätt till inflytande över samhällsutvecklingen, inte minst i fattigare länder.

– En utjämnad maktbalans ger människor bättre liv, men också bättre möjligheter att undvika ytterligare klimatförändringar.

Både Shora Esmailian och Anna Axelsson tycker att kopplingen mellan klimatförändringar och migrationsmönster borde få större uppmärksamhet.

Sofia Arkelsten, moderat ledamot i utrikesutskottet, har följt

frågan länge, framför allt ur ett försvars- och säkerhetsperspektiv. På ett halvårvis återkommande möte med utrikes- och säkerhetspolitiker från EU, togs klimatet nyligen – och för första gången – upp på allvar i samband med migration, berättar hon.

– Min bild är att man tidigare behandlat det här lite pliktstyrt. Senaste mötet var något av ett trendbrott. När 60 miljoner människor flyr går frågan inte att undvika.

Ett konkret uttryck är Europeiska rådets nyligen antagna slutsatser om klimatdiplomati, menar Sofia Arkelsten.

– Begreppet klimatdiplomati växer och blir bredare. Mer och mer har det kommit att handla om vad som krävs för att kriser och flyktingströmmar inte ska uppstå – det vill säga förebyggande arbete. Där är klimatet centralt, eftersom det i framtiden kommer att finnas med som del i förklaring till allt fler konflikter.

Jenny Stiernstedt är politisk och klimatreporter på SvD.
jenny.stiernstedt@svd.se

nu är på flykt kommer att bli många fler."

USA:s president Barack Obama då FN fattat beslut om nya utvecklingsmål till 2030.

Hur många drabbas?

Uppskattningar av hur många klimatflyktingar världen kommer att få i framtiden är svåra att göra. De många rapporter som finns ligger ofta i spannet 200–

350 miljoner till år 2050. 2014 tvingades 19,3 miljoner människor lämna sina hem på grund av naturkatastrofer, enligt Norwegian Refugee Council. Nio av tio drabbade finns i Asien. svd

Klimatflyktingar riskerar bli statslösa

Inför klimatoppmötet i Paris ställs åter krav på att klimatflyktingar ska få ett juridiskt erkännande.

– Det skulle synliggöra de människor som drabbas, säger Shora Esmailian.

Inför FN:s stora klimatoppmöte i Köpenhamn 2009 var Maldivernas dåvarande president Mohamed Nasheed en tydlig frontfigur. Med syrgastub och cyklop höll han regeringsmöte under vattnet i Indiska oceanen – och hans regering var en av de som hårdast drev att definitionen av flyktingar bör inkludera personer som flyr av klimatskäl.

Kampen handlade om risken för att klimatmigranter utan juridiskt erkännande kan bli statslösa och stå utan rättsligt skydd.

Tillsammans med andra uttagna länder och en rad organisationer argumenterade Maldiverna därför för att utvidga Genèvekonventionen från 1951.

Motståndet visade sig dock vara förhållandevis kompakt. En flykting är en person som lämnat sitt hem på grund av krig eller förföljelse till följd av exempelvis etnicitet, religion eller politisk uppfattning – inget annat.

– Flyktbegreppet har ett värde som vi ska slå vakt om. Om vi ändrar Genèvekonventionen finns en risk för att den urholkas. Miljödriven migration handlar om något annat än förföljelse, säger Jörgen Ödalen, forskare i statsvetenskap vid Linköpings universitet.

Året efter Köpenhamn, på klimatmötet i Cancún 2010, belystes frågan ur perspektivet att migration kan vara ett sätt att anpassa sig då klimatet förändrar förutsättningarna på den plats man bott.

– Nu hamnade fokus på sam-

förstånd och betydelsen av att alla länder hjälps åt. Man konstaterade också att området kräver mer forskning och kunskap, säger Jörgen Ödalen.

Några år senare startade Nanseninitiativet som – i stället för att fokusera på definitionsfrågan – strävar efter frivilliga, regionala samarbeten mellan drabbade stater och mottagarländer.

Journalisten Shora Esmailian hör till dem som menar att klimatflyktingar förtjänar ett juridiskt erkännande. Hon tycker inte att Genèvekonventionen ska skrivas om, utan önskar istället en helt ny konvention.

– Det skulle synliggöra de människor som drabbas och erkänna deras rätt till skydd.

Inför klimatoppmötet i Paris är det Sveriges ansvar att driva frågan, menar hon:

– Vi skulle i så fall bli en av få rika nationer som ställer sig på fattigare länders sida och erkänner klimatflyktingar.

Biståndsminister Isabella Lövin (MP) säger att Sverige inom ramen för Nanseninitiativet diskuterar hur klimatflyktingar ska kunna omfattas av ett humanitärt skydd. Juridiskt är definitionsfrågan komplicerad, menar hon:

– Många saker måste vägas in i vad som eventuellt skulle kunna vara en definition kring klimatflyktingar.

Oavsett definition har världssamfundet ett ansvar gentemot dem som tvingas fly. poängterar hon. I Paris blir det viktigt att rikare länder kan visa att pengar finns till fattigare länders klimatanpassning.

– Här tar Sverige ett stort ansvar som givare till olika fonder och en rad andra mekanismer, säger hon.

JENNY STIERNSTEDT

TIPSÅ VÅRA REPORTRAR

Vi behöver dina tips

Under hösten räknar vi ned till klimatoppmötet i Paris i december genom att förstärka bevakningen av just klimatförändringarna. Du som läsare är viktig i det arbetet, vet du nåt som inte vi vet. Berätta, tipsa oss vad vi borde skriva om. Mejla oss gärna även

klimatfrågor du undrar över och vill ha svar på. Hör av dig till:
sandra.johansson@svd.se,
jenny.stiernstedt@svd.se eller
peter.alestig@svd.se
Vi är reportrar här på SvD och ser fram emot dina tips. svd